

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi potilasvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 162/2020 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (StVM 34/2020 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

potilasvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan potilasvakuutuslain (948/2019) 29 §:n 3 momentti ja
muutetaan 6 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 momentti, 29 §:n 1 momentti, 45 §:n 1 momentti, 46 ja 47 §, 48 §:n 2—4 momentti ja 57 § seuraavasti:

6 §

Vakuuttamisvelvollisuus

Terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalla yhteisöllä, säätiöllä ja itsenäisellä ammatinharjoittajalla sekä työnantajalla, jonka palveluksessa on terveydenhuollon ammattihenkilöitä, on oltava vakuutus tämän lain mukaisen vastuun varalta.

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

13 §

Vakuutusyhtiön oikeus ja velvollisuus antaa vakuutus

Vakuutusyhtiö, joka harjoittaa potilasvakuutustoimintaa, ei saa kieltäytyä antamasta ja voimassa pitämästä siltä haettua vakuutusta, jos vakuutus koskee sellaista terveyden- tai sairaanhoitotoimintaa, jota varten yhtiöllä toimilupansa ja vahvistetun yhtiöjärjestyksensä mukaan on oikeus antaa vakuutus. Potilasvakuutustoimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön on ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle viimeistään 31 päivänä joulukuuta, jos se aikoo rajoittaa tämän lain mukaisen vakuutuksen tarjoamista tai lopettaa sen tarjoamisen kokonaan seuraavan kalenterivuoden 31 päivän joulukuuta jälkeen.

29 §

Muiden etuus- ja korvausjärjestelmien vaikutus vahinkoa kärsineen oikeuteen saada korvausta

Vahinkoa kärsineen oikeus korvaukseen on riippumaton siitä, onko hänellä oikeus saada korvausta muun lain nojalla, jollei 2 momentista tai 30 §:stä muuta johdu.

45 §

Potilasvakuutuskeskuksen takautumisoikeus vahingonaiheuttajaa kohtaan

Korvauksen saajan oikeus vaatia kolmannelta henkilöltä korvausmäärä, jonka Potilasvakuutuskeskus on hänelle suorittanut, siirtyy Potilasvakuutuskeskukselle.

46 §

Potilasvakuutuskeskuksen takautumisoikeus muuta etuuden maksajaa kohtaan

Jos Potilasvakuutuskeskus on maksanut korvausta vahinkoa kärsineelle, jolla on oikeus saada korvausta tai etuutta saman vahinkotapahtuman seurauksena muun lain nojalla, siirtyy kyseinen oikeus Potilasvakuutuskeskukselle enintään tämän maksamaan määrään saakka.

Potilasvakuutuskeskukselle ei kuitenkaan siirry korvauksen hakijan oikeus saada korvausta tai etuutta vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista tai tukitoimista annetun lain (380/1987) nojalla.

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

47 §

Vakuutuslaitoksen takautumisoikeus Potilasvakuutuskeskusta kohtaan

Vakuutuslaitoksella, joka liikennevakuutuslain (460/2016), työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015), urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain (276/2009), sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain (1521/2016), tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain (1522/2016) tai muun vastuuvakuutuksen kuin tuotevastuuvakuutuksen nojalla on maksanut korvausta, on oikeus saada Potilasvakuutuskeskukselta takaisin se osuus korvauksista, johon vahinkoa kärsineellä olisi tämän lain nojalla ollut oikeus.

Vakuutuslaitoksella, joka on korvannut sairaanhoitokustannuksia vapaaehtoisen henkilövakuutuksen perusteella, on oikeus saada takaisin Potilasvakuutuskeskukselta se osuus korvauksista, johon vahingon kärsineellä olisi tämän lain nojalla ollut oikeus.

Eläkelaitoksella, joka on maksanut etuutta työntekijän eläkelain 3 §:ssä mainitun lain nojalla, on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin Potilasvakuutuskeskukselta, jos vahingon kärsineen työkyvyttömyyden aiheuttaa tämän lain mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Eläkelaitoksen oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruisen kuin vahinkoa kärsinyt tämän lain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

48 §

Jakojärjestelmä ja siitä katettavat kustannukset

Jakojärjestelmällä katettavat kustannukset (*jakojärjestelmäkustannukset*) ovat:

1) Potilasvakuutuskeskuksen 22 §:n 3 momentin mukaisesti maksamista vahinkotapahtumista aiheutuneet kustannukset ilman 2—4 kohdassa tarkoitettuja korvauksia, josta määrästä on vähennetty 19 ja 20 §:n nojalla saadut maksut;

2) 28 §:ssä tarkoitetut jatkuviin korvauksiin liittyvät indeksitarkistukset;

3) tämän lain mukaan korvattavat vahingonkorvauslain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitetut tarpeellisen sairaanhoidon kustannukset ja muut tarpeelliset kulut, jotka maksetaan, kun vahinkotapahtuman sattumispäivää seuraavan kalenterivuoden alusta on kulunut yli yhdeksän vuotta;

4) korvaukset suurvahingosta siten kuin 4 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentin 4 kohdassa suurvahingolla tarkoitetaan ajallisesti ja paikallisesti rajoituttua tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, jonka seurauksena potilasvakuutuksen perusteella maksettuja korvauksia maksetaan yhdelle tai useammalle vahinkoa kärsineelle tai muulle korvaukseen oikeutetulle yhteensä yli 20 000 000 euroa (*suurvahinkoraja*).

Suurvahingon korvaukset otetaan huomioon vain siltä osin kuin nämä korvaukset ylittävät suurvahinkorajan. Vakuutusyhtiön osuuden suurvahingosta muodostavat ne korvaukset, jotka Potilasvakuutuskeskus maksaa vakuutusyhtiön myöntämän vakuutuksen perusteella sen jälkeen, kun kaikkien vakuutusyhtiöiden myöntämien vakuutusten perusteella samasta suurvahingosta maksetut korvaukset yhteensä ovat ylittäneet suurvahinkorajan. Korvauksina ei kuitenkaan oteta huomioon 2 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettuja suorituksia. Suorituksista vähennetään Potilasvakuutuskeskuksen 45 ja 46 §:ssä säädetyn takautumisoikeuden perusteella saamat korvaukset.

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

57 §

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoitusoikeus

Salassapitosäännösten ja muiden tiedonluovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus ilmoittaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle sekä aluehallintovirastolle sen tietoon tulleesta seikasta, joka voi vaarantaa potilasturvallisuutta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

Potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain (949/2019) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9 §

Hallituksen kokoonpano ja sen tehtävät

Hallitukseen kuuluu vähintään kolme jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

työntekijän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 92 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 952/2019,

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

muutetaan 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 92 §:n 1 momentin 5 kohta, 94 §:n 1 momentti ja 206 §:n 1 momentin 8 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 25 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 952/2019, 92 §:n 1 momentin 5 kohta ja 206 §:n 1 momentin 8 kohta laissa 1468/2019 ja 94 §:n 1 momentti laissa 1476/2019, sekä

lisätään 95 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 69/2016 ja 1468/2019, uusi 4 ja 5 momentti ja 206 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1468/2019, uusi 9 kohta seuraavasti:

25 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Työntekijällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

3) työntekijällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

92 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus.

94 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairaudesta annettua lain, tapaturman ja palvelussairaudesta annettua kriisinhallintatehtävissä annettua lain, liikennevakuutuslain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettua lain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennettuna vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

95 §

Takautumisoikeus

Eläkelaitoksella on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin Potilasvakuutuskeskukselta, jos työntekijän työkyvyttömyyden aiheuttaa potilasvakuutuslain (948/2019) mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Eläkelaitoksen oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruinen kuin vahinkoa kärsinyt potilasvakuutuslain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

Jos työkyvyttömyyseläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, työntekijälle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain potilasvakuutuslain mukaisen ansionmenetykskorvauksen määrän ylittävä osa.

206 §

Eläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Eläkelaitoksella ja Eläketurvakeskuksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

8) raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän lain 95 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi;

9) Potilasvakuutuskeskukselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä 95 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Tämän lain 95 §:n 4 ja 5 momenttia sovelletaan potilasvahinkona korvattaviin vahinkotapahtumiin, jotka ovat sattuneet 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Laki

yrittäjän eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 85 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 953/2019,
muutetaan 22 §:n 1 momentin 3 kohta, 85 §:n 1 momentin 5 kohta, 87 §:n 1 momentti ja 146 §:n 2 momentti sekä 5 momentin ruotsinkielinen sanamuoto,
sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 953/2019, 85 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1469/2019 ja 87 §:n 1 momentti laissa 1477/2019, sekä
lisätään 88 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 72/2016 ja 1469/2019, uusi 4 ja 5 momentti ja 146 §:n suomenkieliseen sanamuotoon, sellaisena kuin se on osaksi laissa 636/2009 ja 260/2020, uusi 5 momentti seuraavasti:

22 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Yrittäjällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

3) hänellä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

85 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään yrittäjän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetyskorvaus.

87 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkiste-

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

taan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain mukaista ansionmenetyskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista ansionmenetyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

88 §

Takautumisoikeus

Eläkelaitoksella on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin Potilasvakuutuskeskukselta, jos yrittäjän työkyvyttömyyden aiheuttaa potilasvakuutuslain (948/2019) mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Eläkelaitoksen oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruinen kuin vahinkoa kärsinyt potilasvakuutuslain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

Jos työkyvyttömyyseläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetyskorvausta, yrittäjälle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain potilasvakuutuslain mukaisen ansionmenetyskorvauksen määrän ylittävä osa.

146 §

Sovellettavat säännökset

Myös silloin, kun kysymys ei ole julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkisen vallan käytöstä, sovelletaan eläkelaitoksessa ja Eläketurvakeskuksessa tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa julkisuuslain:

- 1) asiakirjasalaisuutta;
- 2) vaitiolovelvollisuutta;
- 3) hyväksikäyttökieltoa;
- 4) salassa pidettäviä asiakirjoja koskevia 22—24 §:ää; ja
- 5) rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää.

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

Sovellettaessa 2 momenttia tietojen luovuttamisesta on voimassa, mitä salassapidosta poikkeamisesta ja sen lakkaamisesta säädetään julkisuuslain 7 luvussa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Tämän lain 88 §:n 4 ja 5 momenttia sovelletaan potilasvahinkona korvattaviin vahinkotapahumiin, jotka ovat sattuneet 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 97 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 954/2019,

muutetaan 25 §:n 1 momentin 3 kohta, 97 §:n 1 momentin 5 kohta ja 99 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 25 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 954/2019, 97 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 1471/2019 ja 99 §:n 1 momentti laissa 1478/2019, sekä

lisätään 100 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 78/2016 ja 1471/2019, uusi 4 ja 5 momentti seuraavasti:

25 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Työntekijällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

3) työntekijällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

97 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetyskorvaus.

99 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muusta syystä kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain mukaista ansionmenetyskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista ansionmenetyskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

100 §

Takautumisoikeus

Eläkekassalla on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin Potilasvakuutuskeskukselta, jos työntekijän työkyvyttömyyden aiheuttaa potilasvakuutuslain (948/2019) mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Eläkekassan oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruinen kuin vahinkoa kärsinyt potilasvakuutuslain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

Jos työkyvyttömyyseläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetyskorvausta, työntekijälle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain potilasvakuutuslain mukaisen ansionmenetyskorvauksen määrän ylittävä osa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

Tämän lain 100 §:n 4 ja 5 momenttia sovelletaan potilasvahinkona korvattaviin vahinkotapah-
tumiin, jotka ovat sattuneet 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 42 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 42 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena
kuin se on laissa 955/2019, seuraavasti:

42 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Maatalousyrittäjällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työky-
vyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatil-
lista kuntoutusta, jos:

3) hänellä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kun-
toutusta koskevien säännösten perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

julkisten alojen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan julkisten alojen eläkelain (81/2016) 96 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on
laissa 956/2019,
muutetaan 22 §:n 1 momentin 3 kohta, 96 §:n 1 momentin 5 kohta, 98 §:n 1 momentti ja
157 a §,
sellaisina kuin ne ovat, 22 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 956/2019, 96 §:n 1 momentin 5 kohta
ja 157 a § laissa 1472/2019 ja 98 §:n 1 momentti laissa 1479/2019, sekä

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

lisätään 99 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1472/2019, uusi 4 ja 5 momentti seuraavasti:

22 §

Oikeus työeläkekuntoutukseen

Työntekijällä, joka ei ole täyttänyt alinta vanhuuseläkeikänsä, on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos:

3) työntekijällä ei ole oikeutta kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

96 §

Eläkkeestä vähennettävät etuudet

Tämän lain mukaisesta eläkkeestä vähennetään työntekijän saama ensisijainen etuus ja perhe-eläkkeestä ensisijaista etuutta vastaava perhe-eläke tai korvaus. Ensisijaisia etuuksia ovat:

5) sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain perusteella myönnetty ansionmenetykskorvaus.

98 §

Ensisijaisen etuuden tai eläkkeen muutoksen vaikutus eläkkeen määrään

Ensisijaisen etuuden vähentämistä eläkkeestä tarkistetaan, jos eläkkeensaajalle myönnetään uusi ensisijainen etuus tai jos ensisijaisen etuuden tai tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin 100 §:ssä säädetyn indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Eläkkeen määrä tarkistetaan myös, jos tämän lain mukaisesta eläkkeestä on vähennetty ensisijainen etuus ja eläkkeensaajalle myönnetään muu työeläke tai muun työeläkkeen määrä muuttuu muutoin kuin indeksitarkistuksen tai kertakorotuksen vuoksi. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tai tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain mukaista päivärahaa taikka liikennevakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osatyökyvyttömyyseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella. Osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyseläkkeen ja työuraeläkkeen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen määrää vastaavasta osasta ei myöskään vähennetä työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain, sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallin-

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

tatehtävissä annetun lain, liikennevakuutuslain tai liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain mukaista ansionmenetykskorvausta tai eläkettä, jos se on myönnetty osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aikana sattuneen vahinkotapahtuman tai liikennevahingon perusteella, ennen kuin eläkkeensaaja on täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä.

99 §

Takautuva oikeus korvaukseen vakuutuslaitokselta

Kevalla on oikeus saada maksamansa työkyvyttömyyseläkkeen ja kuntoutusetuuden määrä takaisin Potilasvakuutuskeskukselta, jos työntekijän työkyvyttömyyden aiheuttaa potilasvakuutuslain (948/2019) mukaan korvattava vahinkotapahtuma. Kevan oikeus korvaukseen voi olla enintään sen suuruinen kuin vahinkoa kärsinyt potilasvakuutuslain mukaan olisi oikeutettu saamaan.

Jos työkyvyttömyyseläke tai kuntoutusetuus myönnetään ajalle, jolta on maksettu potilasvakuutuslain mukaista ansionmenetykskorvausta, työntekijälle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutusetuutta tältä ajalta vain potilasvakuutuslain mukaisen ansionmenetykskorvauksen määrän ylittävä osa.

157 a §

Kevan oikeus tietojen luovuttamiseen raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle ja Potilasvakuutuskeskukselle

Kevalla on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanon johdosta välttämättömiä tietoja 99 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi raideliikennevastuulain mukaiselle korvausvelvolliselle ja 99 §:n 4 ja 5 momentissa tarkoitetun takautumisoikeuden sisällön yksilöimiseksi Potilasvakuutuskeskukselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__ .

Tämän lain 99 §:n 4 ja 5 momenttia sovelletaan potilasvahinkona korvattaviin vahinkotapahtumiin, jotka ovat sattuneet 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen.

Laki

työtaturma- ja ammattitautilain 81 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 81 §:n 1 momentti sekä 3 momentin 4, 5 ja 12 kohta seuraavasti:

81 §

Ansionmenetykskorvauksen perusteena oleva työansio

Ansionmenetykskorvauksen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon palkka, tulospalkkio tai muu vastike, joka on maksettu tai sovittu maksettavaksi korvauksena työstä. Tällainen vastike katsotaan työansioksi myös silloin, kun sen maksaa työntekijälle työnantajan sijasta konkurssipesä, palkkaturvalaissa (866/1998) tarkoitettu palkkaturvasta huolehtiva viranomais tai muu maksaja. Työansioon luetaan myös työstä maksettava vastike, joka on sovittu osaksi tai kokonaan hyvitetäväksi:

1) yleisöltä saatavilla palvelu- tai lahjarahoilla, jotka otetaan huomioon samansuuruisina kuin ne olivat viimeksi toimitetussa verotuksessa, jos muuta luotettavaa selvitystä niiden määrästä ei esitetä;

2) vakuutuskassalaissa (1164/1992) tarkoitetun sairauskassan maksamalla päivärahalla, jota työntekijä saa laissa säädetyn tai työehtosopimuksessa tai muussa sopimuksessa sovitun palkan sijasta;

3) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaisella yksityisen hoidon tuella tai vastaavalla muulla valtion tai kunnan maksamalla tuella; taikka

4) tuloverolain (1535/1999) 33 b §:n 3 momentissa tarkoitettuna työpanokseen perustuvana osinkona.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena työstä ei pidetä muun muassa:

4) tuloverolain 66 §:n 3 momentissa tarkoitettua työsuhdeoption käyttämisestä syntyvää etua tai sellaista työsuhteeseen perustuvaa suoritusta, joka määräytyy yhtiön osakkeen arvon muutoksen perusteella, ellei työsuhdeoptiolla merkittävän osakkeen sovittu merkintähinta olennaisesti alita osakkeen käypää arvoa työsuhdeoption antamishetkellä ja tällaista työsuhdeoptiota käytetä vuoden kuluessa työsuhdeoption antamisesta tai ellei kyse ole sellaisesta palkkiosta, jota 5 kohdan perusteella pidetään vastikkeena työstä;

5) palkkiota, joka annetaan työnantajayhtiön tai sen kanssa samaan konserniin tai muuhun vastaavaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvan yhtiön viranomaisen valvonnan alaisella säännellyllä markkinalla tai viranomaisen valvonnan alaisessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä noteerattuina osakkeina, sijoitustalletuksena tai muulla vastaavalla tavalla taikka osakkeiden sijasta osin tai kokonaan rahana, jos tällaisen palkkiona saatavan edun arvo riippuu kyseisten osakkeiden arvon kehityksestä vähintään vuoden ajan palkkion lupaamisen ja antamisen välisen aikana;

Eduskunnan vastaus EV 158/2020 vp

12) yhtiön osakkaan nostamaa voitto-osuutta tai osinkoa, ellei 1 momentin 4 kohdasta muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain (738/2009) 12 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 87/2016, seuraavasti:

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 24.11.2020

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri